

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Filip Uratnik:

Odvojeno mišljenje.

Zadnji čas ubira delavska politika taka pota, ki ne vodi do enotne delavske fronte. Posebno je obžalovati dogodke na protidraginskem shodu v Ljubljani in pa ton, v kojem piše delavsko časopisje.

Ne bom govoril tu o »Delavskih Novicah«. Tam so grehi sicer neprimerno hujši, kakor pri »Napreju«. Komunisti začenišo zopet po stari navadi: za ujedinenie delajo z zavestnim obrekovanjem in zavijanjem delavstva. A če mislijo komunisti, da bodo z njihimi svet preobrazili — je to konec njihove stvar.

Naša stvar pa je, da ne ukrenemo ničesar, kar bi obujalo po nepotrebnem spomine na komaj prestane snore, ker delavstvo po večini ne odobrava pisanja »Delavskih Novic«, ki delajo samo razkol med delavskimi vrstami in ničesar drugega.

Danes je že čisto jasno, da je komunizem svojo igro izgubil. Pa ne zaradi Obznanen in Zakona o redu in radu. To mu daje k večjemu še neko mučeniško gloriolo in mu življenje le še daljša. Komunizem je izgubil svojo igro zato in jo bo vsak dan boli, ker se kažejo tiste posledice njegove nepremišljene romantike, ki smo jo mi predvidevali.

Rusija je gospodarsko grobišče in sovjeti odpirajo na stežaj vrata tujim kapitalistom. Po težkih izkušnjah se povrača komunizem v svoji materni deželi na pot hujših kompromisov, kakor smo jih sklepali kdaj socialisti. In še hujše bo moralo biti — zakaj komunisti so vladujoča stranka velike države. Tu so možne samo dve poti: ali popoln prelom s politiko zadnjih dveh let — ali pogin. Tudi v domači politiki je tako. Pri nas se ni vpo-

števalo naših svoječasni svaril, s kojimi smo opozarjali, da politični agenti tujih držav, pa naj se imenujejo te države tudi sovietske, ne morejo uspešno voditi delavske politike. Sedaj so uspehi te politike tudi vsak dan vidnejši. So taki časi, ko mislijo ljudje, da je treba iznajti nekaj, česar še svet ni videl in ko da razpoloženje takoj tistemu prav, ki trdi, da hodi jo po nogah samo filistri in delavski izdajalci vseh vrst — novi, pravi odrešeniki človeštva pa morajo hoditi po glavi! Ako takemu človeku poveš, da to najbrž ne bo šlo, te ne bo morda v takem času nihče poslušal. V tem slučaju mora pač izkušnja pokazati, kaj je bolje.

Nekaj podbnega se je zadnji dve leti dogajalo. Kako bo to končalo, o tem jaz nisem nikdar dvomil, tudi takrat ne, ko so stali Rusi pred Varšavo. Kdor pa o tem še danes dvomi — ta naj še nekoliko počaka. Čas leči vse bolečine.

Kakor pa vse to stoji, tako moramo imeti eno pred očmi.

Res je, da je bilo tudi v taktiki socialistične stranke v Sloveniji veliko grehov.

Največji med temi grehi je bil ta, da se stranka ni zavedala, da mora biti politika delavske stranke rezultanta vsega tega, kar množice umajo in verujejo. Samo v toliko, v kolikor ima moči vplivati na to ideologijo in pridobiti misli in vero, more stranka vodilno vplivati. Naša stranka pa je polagala na borbo duhov premalo pažnje. Zle posledice, ki so iz tega nastale na je skušala drugače premagati.

S tem je ubila v širokih krogih delavstva vero vase.

V časih, ko so bile postojanke socializma najhujše ogrožene — smo vodili

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V marcu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p. Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

brez potrebe oportunistično politiko — proti volji delavstva.

Vse to je treba imeti pred očmi. Mnogo zavednih delavcev se je obrnilo samo zato od stranke, ker ni imelo več zavesti, da je to delavska stranka in se ni niti zavedalo na kaka pota se podaja. Danes pa je silno težko iti nazaj. Človeška narava je že taka, da se ne izpoveduje rada. To je tudi čisto nepotrebno. Nikogar naj ne briga, kaj je bilo, vsakega naj briga samo to, kar je.

Sedanje razpoloženje med delavstvom pa je tako, da se čudimo kaj nas še loči. Komunistov iz leta 1919 ni več med nami. Veliko je še komunistov, a to niso več tisti komunisti. Še rovari med delavstvom nekaj temnih sil, ki jim ni za ujedinenje in za zdravo delavsko politiko, a njihove ure so štete.

V tem trenutku je treba vse opustiti, kar po nepotrebnem izziva in kliče nazaj spomina na preteklost.

Ni bilo prav, da so nameravali delati težave komunističnemu govorniku na ljubljanskem shodu, s čimer se je protiakcija izzvala. Res je, da komunistična resolucija ni bila resolucija proti draginji. Res je, da bi se komuniste lahko vprašalo zakaj imajo tudi v Rusiji draginjo, kjer je dosti komunističnih organizacij. A komunisti so hoteli pač enkrat dati duška svoji nevolji nad političnim zatiranjem. In zakaj bi ne smeli dati temu duška? Vem da prireditelji shoda niso hoteli tega samega prepričati in da so nasprotovali samo iz svoje redoljubnosti, ki hoče imeti vsako stvar na pravem mestu in vse v pravi škatlji. A to ni vedno dobro. Treba se je ozirati na to, kako bo to na duhove vplivalo. Kot glavno merilo bi nam moralo veljati vedno: Pri vsej načelni odločnosti — zblíževati duhove.

Pred tretjim mejnikom.

(K III. umetniškemu večeru 18. februarja v ljubljanskem »Mestnem domu« in k nastopom po proletarski Sloveniji.)

(Konec.)

Gleda to povosoljeno trpljenje in mi zakrvavi srce:

»Napolnjen sem se zravnal od prevelike groze. — napolnjen sem čutil žalostni jok svojega srca...« (»Zimsko jutro«).

Pride trenutek, ko zakriči obup, da je vse izgubljeno in zavrženo navekomaj:

»V divji obupanosti smo se objeli, — tisočkrat uro nesrečno prekleli, — ki nas je vrgla na strmo sečino. — v srca pribila bolečino presilno.« (»Naša pot«).

Toda obup je občutek minljivih trenutkov, beda in bolelost stotisočev pa ostane in jih dvigata k delu za rešitev, k udoru. Stotisoči, premišljujoči, se izpre-

menijo po uraj otopelosti v graditelje boljše prihodnosti, besen gnev krči pesti in jih dviga k udarcu. To so minerji, ki polagajo v podzemeljske rove sedanjih sistemov ekrazitno bombo, da se ti sistemi razletijo nekoč v milijon drobcev na vse štiri strani.

Tone Selškar je miner. In njegova pesem zveni kakor stotisočeri revolucionarni krik teh jeklenih kopačev. Ni kakor Bezruč, ki poje svojim sedemdeset tisočim srdito mrtvaško koračnico.

Ko vidi to našo dolino.

»kako neznansko žalostna je v tej svoji boleznii. — tako žalostna, da je vsak vesel klic, — ki zaide v njo, podoben škripanju škrbastih zob.« (»Kristus na Klečci«);

ko vidi v njeni bolesti kakor v ogledalu svoje lastno trpljenje, se čuti zvezan kot brat-osamljenec z brati v njegovi bolesti in tista silna želja, ki tiči v teh ljudeh, da bi napravili konec vsem krivi-

cam, v stoletjih in tisočletjih podedovana nevolja proti skupnim zatiralcem, tista silna želja vstane v njem, ne samo nagonška kakor v večini njih, temveč jasna, proroška, zmožna, da njim samim pokaže pravo pot. Ko mu je bled fant mimojdočemu zalučal kamen v hrbet, zamenjujoč ga z onimi, ki mu kradejo delež na solcu, ga prešine bolešno presenečenje; a takoi nato čuti kakor svetlo razodetje:

»Kaj pa je to, ti suhi fant? — O, to je nevolja, to je podedovana nevolja — teh velikih hiš, teh majastih hiš — teh žalostnih src... — do belih, vrat stiskajočih rok... — Kaj zato, če si se zmotil enkrat — — zahvalien za to, suhi fant, moj brat! — Glej, pomagat ti bom takrat, — ko boš prave zagledal bele roke, — skalo vzdigovati, — da io treščiva v tiste, ki nas stiskajo, — o suhi fant — poglej moj vrat!« (»Podedovana volja«).

Ali se bodo potem uresničile naše sanje?

Socijalna in finančna politika ter JDS.

Kakor razni listi poročajo je JDS s svojo družbo SKS in radikalci ob priliki debate o proračunskih dvanajstih znatno zmanjšala izdatke za invalide, ki baje znašajo le 80 milijonov kron na leto, dočim je dovolil 400 milijonov za dispozicijski fond, za katerega vladi ni treba polagati nikakršnega računa. Ob debati o proračunskih dvanajstih se je tudi razpravljalo — metal pesek v oči volilcem — o znižanju ministrskih plač, ki letno ne znašajo več, nego 916.000 K ali po naše skoro 1 milijon. Poleg tega pa se smejo na drž. stroške voziti v avtomobilih, posebnih salonskih vlakih na sprehod, na letovišča in tako dalje, kar provzroča neprestane ministrske krize in vedno dolgo trajajoče boje za ministrske stolčke. V Beogradu so bili že skoro vsi advokati ministri in tudi med JDS in SKS kmalu ne bo nikogar več, ki še ne bi bil minister.

Naša bogata država z 12 milijoni prebivalcev ima 17 aktivnih ministrov — koliko pa v pokoju, vice ministrov in na razpoložanju? — dočim ima Francija, ki je tudi kapitalistična, 45 milijonov prebivalcev, pa le 12 aktivnih ministrov.

Z ozirom na njih plače ima uradnik samec IV. čin, razreda, t. j. na Slovenskem eden najvišjih razredov, letnih 48 tisoč kron. Naš minister ima tedaj 19 krat več, kakor uradnik IV. razreda.

V birokratski Avstriji je imel minister le 3 krat toliko plače, kakor uradnik IV. čin. razr. Naj si vsakdo dobro zapomni te številke, da ob času volitev ne bo dvomil.

Prav lepo skrbi JDS tudi za odstranitev stanovanjske bede. Že 3. in 4. leto domuje železniški uslužbenec v vagonih, v Osjeku je takih voz cela kolonija, ki jih imenujejo »Ljubijanska ulica«.

JDS neprestano povisuje indirektno davke, monopolne takse, ki zadenejo le male in revne sloje; neizpremenjeni pa ostanejo direktni davki, ki jih plačujejo imovitejši državljani. Za izenačenje davkov jemlje JDS bosanski davčni sistem kot podlago, ki imovitejše sloje še bolj razbremeni.

Radi nizkih mezd in plač in stalno rastoče draginje trpi v naši bogati državi prehrana ročnega in duševnega delavstva. Bolezenska statistika prinaša vedno večjo umrljivost za tuberkulozo, ki se jako hitro stopnjuje med narodom. To so pretresljive slike današnje socialne in finančne politike.

»Vprašal sem prijatelja, ki je v meni: Ali je mogoče? — Prijatelj je nagubančil čelo in mi jezljivo odgovoril: — Ali je bilo mogoče, da je voda ustvarila zagrinjalo v Postojnski jami?« (Zabja vas«).

In ko si bomo ljudje-kaplje ustvarili v svoji črni svetovni Postojnski jami svoje čudežno zagrinjalo — novo družbo, novo življenje, tedaj napoč!

»tisti veliki čas, — ko bo šla mati ob vsakem rojstvu v prelepi svet, — pod cvetoče drevo, sinu nspavanke pet...« (Sedmorojenčki«).

proletarska mati, ki rodi danes svoje otroke samo, da jim pojde bledim in sklonenim prazna cesta v prazno življenje...

Tone Seliskar je danes edini ves proletarski slovenski pesnik. V tem je njegov pomen in tembolj se ga moramo zato z ljubeznijo okleniti slovenski proletarci. Mi ga bomo mogli tudi edini do konca doumeti. Ker je vse, kar on čuti in pove, sa-

Vse delavno ljudstvo trpi in zabavlja javno in tajno proti današnjemu režimu, v katerem vladajo 3 b: balkanizem, bakšiš in batina.

Kako dolgo bo še trajala pogubonona gospodarska politika? Ali res ni narod zmožen, da izžene iz templja vse svoje pijavke?

Dvanajstine in socialisti.

V načelni debati o dvanajstih za meseca marc in april je sodrug Golouh označil stališče socialističnega kluba. V podrobni debati je sodrug Kristan pri tretjem členu predlagal:

»V poročilu odbora se pravi, da »izvzemši zakone in predpise itd. ... ki jih prejemajo poleg plače, v enakem znesku, kolikor namreč državni uradniki dobivajo dodatkov po naredbi o draginjskih dokladah itd. ...«

V tej stvari ni več naredb, ampak sedaj imamo zakone o draginjskih dokladah. To se mora torej popraviti, da ne nastanejo konfuzije. — To je eno. Drugo je to: Naš član v finančnem odboru, dr. Korun, je v svojem ločenem mnenju predlagal, da se pri členu 3. doda nova alineja, ki naj se glasi: »Davčna obveznost za plačevanje dohodarine obsega v Sloveniji in Dalmaciji osebe, katerih skupni letni dohodek presega 12.000 dinarjev.« Tudi doslej je veljalo, da je bil eksistenčni minimum prost dohodarine in sedaj bi ga bilo treba določiti po sedanjih vrednostih denarja. Zatorej usvajam predlog.«

Poročevalec dr. Šečerov je izjavil, da pride povišanje eksistenčnega minimuma v redni proračun in večina je odklonila predlog za dvanajstine.

Pri 6. členu je podal sodrug Kristan sledeči predlog:

»Vsem državnim nameščencem in upokojencem se bodo s 1. aprilom izplačevale draginjske doklade po »Zakonu o draginjskih dokladah državnih uslužbencev civilnega in vojaškega reda, penzionistov in penzionistkinj« in po »Zakonu o draginjskih dokladah aktivnih uslužbencev, upokojencev in upokojenk državnih prometnih ustanov«, ki sta bila sprejeta v Zakonodajnem odboru dne 26. decembra 1921. leta.

Razlika med draginjskimi dokladami po gornjih zakonih in izplačanih dokladah za meseca januar, februar in marc se izplačajo v dveh obrokih, in sicer 1. aprila in 1. maja. Če vsote, ki se dobe vsled redukcije uradnikov, nameščencev in slug ne bi zadostovale, se poplašča vlada, da

mo naše čutenje in naša beseda. Zato ne morem zameriti naši buržoaziji, ki gre mimo njegovega pojava z grandioznim bikovstvom, kakor je šla svoj čas in gre še danes mimo Ivana Cankarja, v katerem je pač videla mnogo lepih besed, njihovega smisla pa ni umela. Ne zamerim n. pr. tistemu »Jutrovemu« poročilu zadnjic o III. umetniškem večeru, čeprav se mi zdi, da njegov spisatelj ne spada med one, ki bi bili z vso upravičenostjo upravičeni, delati štafažo meščanski praznjakarski ideologiji. So pač potočki, kakor je nekoč prav dobro povedal prijatelj Podbevšek, ki ne nameravaio nikoli pogledati preko ozke struge svojih samoknjižnih sestavov in se vprašati, kakšni so oni pravzaprav potočki in kam tečejo...

Tone Seliskar spada že od vsega početka v naše vrste. In ker je pri nas položaj še tak, da ne sme javno nihče nositi svojega prepričanja, če ni koritarsko in ultrapatriotsko-žandarsko, mi je umljivo,

se sme v ta namen poslužiti kredita 100 milijonov.«

Mislím, da za ta predlog ni treba posebne motivacije, ker sta bila oba zakona sprejeta v Zakonodajnem odboru in je treba sedaj postopati v smislu teh zakonov. Ljudje morajo dobiti prepričanje, da ne gre le za zakone na papirju, ampak da se bodo tudi v resnici izvrševali.«

Poročevalec je izrazil željo, da se ta predlog na tem mestu umakne, češ, da poda sam podoben predlog pri drugem členu.

Za 29. člen je odbor predlagal sledeče besedilo:

»Delovni čas v pisarnah državnih kompetenc iznaša 7 ur na dan, v slučaju nepretrganega dela pa traja delovni čas šest in pol ur na dan. V soboto se dela 5 ur, v nedeljo pa dela le potrebno število uradnikov, ki imajo službo. Minister lahko določi vsako leto največ za 20 dni, da traja delovni čas za eno ali dve uri dlje brez posebne odškodnine. Če zahteva potreba službe, lahko ministrski svet podaljša delovni čas.«

Zemljoradniki so zahtevali ostrejšo določbo.

Sodrug Kristan je dejal:

»Gospodje, prav dobro vem, da je potrebno, da uradniki delajo. Razumem tudi to, da morajo uradniki delati toliko, kolikor je potrebno, da se opravijo posli. Ne morem se pa strinjati z nekim mišljenjem, ki se širi bolj in bolj in gre za tem, da bi se ljudstvu sugeriralo, da uradniki sploh nimajo kaj delati, da ne pomeni biti uradnik nič drugega, kakor dobivati plačo, pa nič ne delati. (Odobranje.) Taka, gospodje, vendar ni ta reč. Jaz spoštujem vsako delo, in če zahtevam pravice za tiste, ki delajo v tovarni, na železnici, ki delajo v gozdu ali na polju, moram spoštovati tudi tisto delo, ki se opravlja po pisarnah, v šolah itd.« (Živahno odobranje).

Gospodje, jaz se ne maram spuščati v nobeno demagogijo. Če zahtevam od uradnikov, da opravljajo dobro delo, je potrebno ne le, da jim predpisujemo dolžnosti, ampak da jim damo tudi pravice. Delati v pisarni je stvar, ki je lahko ugodna, lahko je pa tudi težka. Če se bo zahtevalo od uradnikov, da delajo takrat, kadar je njih predpisani čas, in če se bo pazilo na to, bo delo v uradih res delo. Če bo od zgoraj nemarnosti, nepotizma in podobnih reči, bo naravna posledica, da bomo imeli veliko število uradnikov, ki bodo smatrali svoja mesta za sinekure in ne bodo delali.

da je moral pretrpeti že mnogo šikan in preganjanja in kar je najbolj žalostno: ponajveč od nekkih svojih stanovskih tovarišev-učiteljev. Pa to ne spada sem. Ni moja stvar, da bi obračunal žnjimi. Obračuna naj pričakujejo od druge strani.

III.

Moje poročilo se je silno razširilo, dasi čutim, da nisem povedal niti desetine tega, kar bi lahko. Morda to še storim ob priliki, če naša »Svoboda« izda Seliskarjevo zbirko. Pa to visi še vse nekje v prihodnosti, jaz pa se moram sedaj nakratko oddolžiti drugi mladi sili, ki je nastopila na tem večeru. Štefaniji Ravnikarjevi!

Anton Podbevšek ima nekako srečno roko pri odkrivanju mladih talentov, ki bi drugače v koruptnem ozračju strahovladnih starin morda ne prišli tako kmalu do veljave. Njegovemu energičnemu nastopu se lahko zahvalimo, da predstavlja danes mlado pokolenje tudi dvojica simpatične-

Gospodje, radi morajo služiti narodu, o tem ne more biti dvoma. Toda vsi uradi niso enaki. Prav lahko bi razumel predlog gospoda Lazića, kolikor gre za tem, da se uredi delo po uradih tako, da bodo stranke lahko zadovoljne. Ampak kakor sem dejal, niso vse pisarne enake. Poznam urade, v katerih se bo več naredilo, če bo delovni čas nepretrgan, ker odmori često le odvezemajo čas in zadržujejo delo. Jaz ne morem hipoma najti stilizacije, ki bi bila primerna za vse slučaje. Zahteval bi na vsak način od državnih oblasti, da se delo po uradih uredi tako, da se zadosti potrebam strank, ampak nikakor se ne morem strinjati s tem, da se uradnikom določi stalen deloven čas, potem pa da predpostavljenim pravica, da ga smejo podaljšati brez vsake nagrade. Gospodje, že to je hud poper, da se uradnik lahko prisili, da dela po dvajset dni po eno ali dve uri čez predpisani čas. Ampak absolutno nesprejemljiva je zadnja alineja, ki daje ministrskemu svetu pravico podaljšati delovni čas sploh, če baje potreba službe zahteva. Ta stilizacija pomeni, da se delovni čas lahko podaljša brez vsake meje. To, gospodje, ne gre. To jemlje uradnikom vsako zaupanje v pravice, ki se jim na eni strani priznavajo, na drugi pa lahko odvzamejo. Podaljšati delovni čas tako, kakor je tukaj označeno, dovoljuje tudi podaljšanje za celo leto in vsak dan za uro, dve ali tudi več. Tako se med uradniki ustvarja le razumljiva nezadovoljnost in povzroča, da bodo delali le po sili. Gospodje, zahtevajte izvrševanje dolžnosti, ampak dajte tudi pravice. Zato predlagam, da se zadnja alineja briše.

Kot zadnji člen zakona je poročevalec predlagal bistveno enak dodatek, kakor ga je bil sodrug Kristan predlagal pri 6. členu. Proti temu predlogu so nastopili zemljiaradniki. Predlog je zagovarjal sodrug Kristan:

»Čudim se, kako včasih postopajo nekateri člani te zbornice. Kadar so na agitaciji, so prijatelji vsem slojem, vsem stanovom in poklicem, vsem obljubujejo zlato hribe in doline (ploskanje), kadar je tukaj treba izpolniti obljube, pa obračajo plašč. (Ploskanje.) Nikogar še nisem našel, ki ne bi bil prijatelj služabnikom in uradnikom. Gospodje, sedaj je treba to pokazati v dejanju in izvršiti stvar. Če bi bilo vprašanje, ali naj se dajo draginjske doklade kakšnim bogatim ljudem, bi bilo prav tako govoriti, kakor se je tukaj govorilo. Ali tukaj gre za ljudi, ki spadajo med najbolj siromašne, in ki morajo kljub

svojemu siromaštvu opravljati službo, in sicer v mnogih slučajih službo, od katere je odvisno ne le mnogo vrednosti, ampak tudi življenje vaše in tisočeri drugih. (Ploskanje).

Gospodje, z obema zakonima z dne 26. decembra ste dali uradnikom in uslužbencem črno na belem, kakšne draginjske doklade morajo prejeti. To je obveznost, ki jo je parlament sprejel in ki jo mora država izkupiti. In prosim Vas, gospodje, da izpolnimo svojo dolžnost. Kljub vsej revščini, v kateri živimo, ni potrebno in jaz ne bi hotel, da pademo na nivo nekdanje Turčije, ki svojim uslužbencem po cele mesece sploh ni plačala, kar jim je bila dolžna.

Gospodje, ko sta bila ta dva zakona sprejeta v Zakonodajnem odboru, je mnogo uradnikov in uslužbencev, ki že takrat niso mogli živeti, računalo s temi izplačili. V mnogih slučajih so se zadolžili na račun obljube, ki je bila obsežena v zakonu. Gospodje, ali naj sedaj riskiramo, da se blamirajo, in da se pri tem še veliko bolj blamira država, če ne dobe sredstev, da morejo poplačati, kar so se zadolžili v opravičeni veri, da dobe od ržave, kar jim je zakonito obljubljeno? Po mojem prepričanju gre tukaj za obveznost, ki jo moramo sedaj odkupiti, in to je edini način, da se to stori. Že v tem je velika koncesija, storjena pod pritiskom razmer, da ne dobe tega, kar jim gre, naenkrat, ampak v dveh obrokih. Nikar pa ne povzročajte, da sploh ne bi dobili, kar je njih pravica. Smatram, da je dobro, kar se predlaga, in zato bi prosil skupine, ki tako rade govore, da zastopajo revne sloje, naj ne pozabijo, da gre tukaj za zelo široke sloje in za revne sloje, pri tem pa za sloje, ki so nam in državi absolutno potrebni. (Odobrovanje po vsej zbornici).

Predlog je bil sprejet.

Resolucija

sklenjena dne 3. marca 1922 na sestanku celokupnega pri Stavbni družbi d. d. v Ljubljani zaposlenega delavstva.

1. Ogorčeni protestiramo najodločneje proti nameri, da se nam od našega zaslužka siloma odteguje dohodninski davek v objavljeni višini.

2. Kako si je zamislila pristojna oblast vegetiranje družine z eksistenčnim minimumom od 4800 K, nam ni znano, vidimo pa iz tega, da dotična oblast niti najmanje ni upoštevala sedanjih življenjskih razmer,

glavitnejša napaka. Reči pa moram, da je proti zadnjim črticam v tem oziru že velik razloček in »Osvetljena pot« je že nekaj nazunaj izdelanega in tudi miselno najglobokejša. To mi je ravno dokaz, da se pisateljica razvija in se bo še nadalje. Lahko rečem, nasproti raznim mnenjem, ki sem jih slišal in tudi bral.

Kakor rečeno, zastopa Štefanija Ravnikarjeva med mladimi čisto refleksivno liriko. Vse, kar napiše, pride neposredno iz nje kot plod njenega premišljevanja, ki se ne veže kakor pri Seliškariju na zunanje doživetje ali zunanjo sliko. In je razumljivo, ker bi se samo misel porodila že za zaprtimi očmi in tudi pri človeku, ki bi bil ločen od vsega sveta. Njena misel je zato morda čisto osebna, a za človeka, ki rad posega v tuje mišljenje, vseeno zelo mikavna.

Rekli so, da Ravnikarjeva ne more biti umetnica, ker so njeni spisi bolj podrobno filozofiranje kot drugo. To je de-

kljati s to vsoto se da sicer shajati en mesec nikakor pa eno leto.

3. Dohodninski davek naj bi se odmeril na podlagi meznega zaslužka pri osemurnem delavniku. Da so pa nam obdavčeni zaslužek izven osemurnega delavnika kakor čezure, akord, in vse druge doklade za in izven Ljubljane, je naravnost nezaslišano, kajti tak zaslužek si je delavec pridobil v potu svojega obraza, ker ga sili k temu neznosna draginja in ker brez tega postranskega zaslužka ne bi mogel preživljati samega sebe in svojcev.

4. Zavedamo se naše državljanske dolžnosti, da je treba plačati davke, se-ti pa naj bodo odmerjeni v taki višini, da jih bomo mogli plačati, tako da pri tem ne bomo izpostavljeni popolni revščini. Odmerjenega davka v sedanjih višinih pa absolutno ne moremo plačati, ker z zaslužkom komaj izhajamo.

Pozivljamo splošno delavstvo Slovenije, da se nam pridruži.

Filip Uratnik:

Debata z narodno-gospodarskim učenjakom.

»Delavske Novice« imajo narodno-gospodarskega učenjaka, ki se podpisuje »Rudarski«. Ta »Rudarski« pobija v 9. številki »Delavskih Novic« naše protidraginjske resolucije. Čeprav smo o tem že toliko pisali, da je že skoro nam samim preveč — je vendar nemogoče molčati. Gospodarska kriza, ki jo preživljamo, bo trajala še leta in leta — in nemogoče je za delavsko stranko, da ne bi pokazala v tem metežu na cilj in pot. To smo storili v naših protidraginjskih resolucijah — za kojim stoji vsa misleča javnost v naši stranki, tudi tista, ki presoja privatne poskuse, ki naj bi paralelizirali posledice slabe valute, bolj skeptično.

Gospod Rudarski je mnenja »da bi moral imeti sarkastično pero sodr. Cankarja, da bi dovolj dostojno osvetlil vso puhslost, irazerstvo in zmedenost te resolucije. Ona dokazuje ne samo absolutno ignoranco njenih avtorjev v pogledu socialističnega pojmovanja kapitalističnih kriz, temveč tudi popolno pomanjkanje znanja najosnovnejših principov narodnega gospodarstva: a kar je glavno, ona je redigirana z vidika kapitalističnih in ne proletarskih interesov.« Z zanimanjem smo čitali nadaluja izvajanja g. Rudarskega, kjer pobija naše resolucije točko za točko. In reči moramo: Najprej naj se nauči misliti g. Rudarski, potem pa

ga krilatega rodu. (Prva je bila Vida Tauferjeva). Že raditega mu ne morem očitati, če je storil še kaj, kar na drug način draži pregrešne duše in ude naših starinov.

Nekoliko težko mi je pisati o Ravnikarjevi. Predvsem zato, ker je nastopila s premalo stvarmi, da bi jo mogel človek po njih dovoli presoditi. Drugih njenih stvari pa ne poznam. In potem, ker se mi zdi, da tvori njenih pet recitiranih črtic dela iz prve dobe, ki je po nji težko oceniti umetnika kot fait accompli. Na to kažejo vsa znamenja in ne nazadnje tudi stilistična; nekatera ne spadajo k duhu njenih stvaritev. Sodim n. pr., da je črtica »Slap« najstarejša med vsemi, ker skoro ni v njej samostalnika, ki bi ne imel poleg sebe vsaj po en prilastek in skoro ni stavka, ki bi ne bil razširjen. To bi se prenesel, a je vprašanje, če ne povedo ta sredstva premalo in če ne prenavadno. Slog, preveč natrpan, postane nehote patetičen in to je še zlasti za misleno liriko najpo-

loma resnica, samo bi se morali sporazumeti, ali je mogoče filozofiranje podati v taki obliki, da postane umetnost. Mislim da, ker ni malo duhov, ki so s svojim delom to dokazali. Imenujem Tolstoja, Nietzscheja, Schillerja, da niti ne začnem naširoko govoriti o dobrem, sivem Waltu, ki je ravno s svojim odkritosrčnim načinom, kateri se poslužuje mnogo, mnogokrat naravnost suhoparnega naštevanja, ovrget vso staro ropotuljo rim, merjenih stopic, nadvlado pesniške prisposobe, govorniških zaplotništev itd., o Waltu Whitmanu, ki je s svojim neolepšanim načinom dokazal, da se da najnavadnejša in najzamotoanejša misel izraziti, kakor je ni tako omamljivo izrazil še noben pesnik. Ali pa, če hočete, imenujte to namesto »umetnosti« kako drugače; tedaj bom jaz trdil, da je več kot vaša umetnost!

Eno bi še dodal: Miselna lirika je rec, o kateri pravijo, da je vsakdo ne razume. Če je ne razume, pa zahtevam, da se to

naj prične pisati! Na to, kar piše g. Rudarski o prvi točki naše resolucije, odgovarjamo s citatom iz drugega članka v isti številki »Delavskih Novic« (Boj za enotno delavsko fronto): — Zato smo za socialne reforme le v toliko, v kolikor se delovnemu ljudstvu položaj resnično izboljša: da se zaslužek ravna po tržnih cenah — z drugo besedo: zahtevamo realno in ne nominalno mezdo — in da postane delavstvo neodločno činitelj v produkciji.

Ker g. Rudarski tudi tega očitno ne razume, prosimo pisca teh vrstic, da mu to on razloži, ker očitno ne gre, da se »Delavske Novice« same sebe pobijajo.

Ako pa je učenjaku kakršen je g. Rudarski sploh mogoče, kaj dopovedati, naj mu bo povedano tole:

Mi smo to, kar si predstavlja »Der kleine Moritz«, povsod tam že imeli, kjer je dobivalo delavstvo plačo v živilih. Tam radi rastoče draginje ni bilo treba mezdnih gibanj — ker pšenica je pšenica, obleka je obleka, vseeno koliko stane. Mi smo mnenja, da se da to v plačilni sistem tudi tako uvesti, da se ne daje teh stvari ravno v naturi, ampak da se daje vedno toliko plače, da se da kupiti za to vedno enaka določena množina potrebščin. — Na ta način so prisiljeni kupovati kapitalisti vse surovine, vse produkcijske činitelje razven dela.

Ali razumete sedaj, da ni res, kakor trdite Vi, da bi delale vse strokovne organizacije že dosedaj tako? Ako tega ne razumete — potem niste vredni, da ste »salonski socialist«, kakor bi se moralo sklepati po vašem velikem gospodarskem in socialnopolitičnem znanju. Uverjeni smo, da nesalonski socialisti to po večini že razumejo.

In sedaj k drugi točki! Tudi te točke učenjak g. Rudarski ni razumel. V tej točki se zahteva državna kontrola nad uvozom in izvozom, pa ne s ciljem, da mora biti po množini uvoz enak izvozu, ampak s ciljem, da morajo biti posamezne količine izvoženega blaga po vrednosti enake za nje zamenjanim količinam uvoženega blaga. Delo se mora zopet zamenjavati za delo. Ne sme se več dogajati, da bo jedla Italija — če je umela z borbo spekulacijo nadnormalno našo krono potisniti — naše blago zastoni, ne da bi dala zato po socialističnem merilu — po delu — merjenih zadostnih profi-wrednot!

Mi dobro vemo, da je treba, dokler smo gospodarsko pasivni, da je uvoz

večji, kakor izvoz, ako nočemo zapasti v silno pomanjkanje. Ampak ta večji uvoz nam morajo omogočiti redni zunanji krediti, ne pa prosta konkurenca, ki pomenja zunanji kredit pod oderuški obrestnji.

Še več. Mi dobro vemo, da bi imela praktično, tako prva, kakor druga pot zelo težke posledice. Vemo pa, da bi ti dve sredstvi državo prisilili, da bi spravila proračun v ravnotežje, da bi začela z davčno politiko, ki bi izjednačila dohodke in premoženja.

Vemo tudi, da bi vsi ti ukrepi državo in prebivalstvo prisilili, da bi začela kriti prehodno primanjkljaje z rednimi krediti, za trajno pa misliti na to, kako spraviti produkcijo (proizvodnjo) in potrošnjo v ravnotežje, kar seveda ni le kapitalistična potreba, kakor misli to g. Rudarski, ampak edini, resnični izhod iz sedanje krize! Vidite to hočemo! Proti draginji se bodo ukrenili resni koraki, kadar njenih posledic ne bo mogoče prevaljevati na proletarijat, in kadar bo ogrožala vsled tega same temelje države. Zato je treba to prevaljevanje zabraniti. To je za nas sredstvo, ne cilj. In globoko smo uverjeni, da je to v boju proti draginji za vse ročno in duševno delavstvo edino mogoča smer!

Zato nam je žal, da se najdejo učenjaki, kakor je Rudarski, ki mislijo, da morajo samo zato trditi belo, ker smo rekli mi črno. To je pot, ki ne vodi do enotne delavske fronte, ampak v nesrečo! A kaj je takim učenjakom za posledice, glavno je, da smejo vedno samozavestno govoriti, tudi tam, kjer niso nič mislili. V čedni družbi se nahajajo »Delavske Novice« in g. Rudarski! V družbi vseh tistih, ki smešijo po meščanskih listih resna prizadevanja slovenskega ročnega in duševnega delavstva. Gospod Rudarski pa je veliko premajhen, da bi imel s svojim smešenjem uspeh. Naše delavstvo bo šlo mirno svojo dobro začrtano pot — preko njega in »Delavskih Novic«!

DOPIS IZ VELENJA.

Da mečejo pri nas ljudi brez sredstev iz službe, je znano. Izmed mnogih slučajev naj navedem enega, za katerega imam priče na rezpolago. Leta 1920., 23. maja, to je na binkoštno nedeljo popoldan, je šel v spremstvu 5 mož g. oskrbnik Špička v Lokovico k nekemu posestniku — rudarju na pojedino, na kateri so spili nekaj steklenic žganja; vina jabolčnika in jedi tudi ni manjkalo. Zato se je on in njegovo spremstvo vračalo šele v torek 25.

V.

Končam. Marsikdo mi bo hvaležen.

Našim delavcem bom jaz, če si preberejo ta dva stavka: Vsi trije, ki so nastopili v Ljubljani, bodo šli te dni med vas. Sprejmite jih, kakor se vam zdi potrebno — pod vsakim pogojem boste imeli od njih več kot od tega, kar sem mogel tukaj napisati.

P. s.: Predno je prijatelj Podbevšek priredil ljubljanski večer, so ga očesa

maja ob 7. zvečer nazaj. G. Špička je bil takrat boljševik. Zakaj? Zato, ker je nosil na dolgem drogu zastavo iz predpasnika in kričal: Boljševiki gredo! Seveda, to je delal, dokler je bil v hribih; predno pa je prišel v dolino, je pustil drog pri zadnji kočici; plesali so nekaj časa še po cesti in mostu, potem so jo odkurili mimo vasi, kjer stanuje več rudarjev. Zdaj bo menda gospodi znano, zakaj so taki posestniki rudniku v prid?

Da pa je ta gospod res precej olikan, naj navedem še dva dokaza: v torek 24. II. t. l. je malo pred deveto v Škalah pred Vagovo gostilno nespodobno govoril, ravno ko so šli otroci v šolo. Namesto da bi bil v službi, je bil tam mladini za lep zgled. V nedeljo 29. II. je popival v Stari vasi v gostilni; obnašal se je tako lepo da je nekoga rudarja zadel s stolom v obraz, da je moral drugi dan k zdravniku.

Mogoče zadostuje to ljubljanski demokratski gospodi, da ga poviša za eno saržo, drugega tako ne moremo pričakovati od teh gospodov. Ker so v jeseni prodali celo skladišče premoga po 5 K metrski stot, so ga pasamec vzeli, da to škodo poravnajo. In če to ne bo zadostovalo, bodo pa gospodje našli v Jugoslaviji kak rudnik, ki ima tako pogodbo, da oženjeni ne dobe premoga. Če ne pa jo bodo diktirali, kakor so prej Trboveljski. To so tisti ljudje, ki se tako radi ponašajo, da čutijo z narodom — lepa hvala za tako čustvovanje.

Delavci, vem, da takega početja ne odobravate, ali da se to pri nas godi, je veliko kriva vaša brezbržnost! Naročajte si naše liste in pazljivo zasledujte vse dogodke, da boste zavedni vsi do zadnjega in kadar vas pokličemo na shode, vsi do zadnjega pokažite, da ste mož, kateri si misli, da se brez njega ne da ničesar napraviti. Ne pa tako, kakor jih danes še veliko misli pri nas, da če prispevke plačajo, bodo drugo že drugi naredili. Še enkrat vam kličem: Vsi kot en mož v boj za pravice, ker ne maramo krivice! — Eden brez dela, ki ima pa dosti zavednosti.

NE VEMO, KAJ BI REKLI!

Zadnjič smo poročali v »Napreju«, da so sodruga Leskoška obsodili radi protialkoholne propagande. Ker je bičal birte, kateri pospešujejo zastrupljenje našega naroda, so ga obsodili. Obsodili so ga, ker je rekel, da je alkohol strupena pijača in birt, ki strup prodaja, zločinec nad narodom.

Ne moremo si razložiti, zakaj je stopila oblast proti s. Leskoški. Branila je birte in obsodila v načelu one, ki hočejo

godji zavoljotega, ker mu je misel previosa, nikakor pa ne zato, ker bi jo besedna natrpanost zakrila. Umetnik-mislec, ki se te čisto zunanje nerazumljivosti varuje, hodi prav gotovo pravo pot.

In na to pot se je podala Ravnikarjeva. V kolikor nje slog še ni izčisten, se bo izčistil. Zgoraj sem povedal, zakaj in kako.

Ravnikarjeva govori danes še nasplošno o življenju in človeku, o ženju in duhovnosti, a še nič določnega, takega, kar bi bilo razodetje in smer: v »Koncertu« — ki je pa prečustven — poseže tudi v socialni motiv, ko govori nekako, da je umetnikova dolžnost, da gre predvsem k tistim neštevilnim, katerih ne doseže ne pesem in ne luč.

Nekaj sem preje govoril o Seliškarju, ki da mi je zato simpatičen, ker se v tkzv. baji »visoke probleme« ne spušča. Da se razumemo: Ker se ne spušča vanje v za-

pravice na policiji poklicala, naj podpiše izjavo, da se ne bo politika vmešavala v umetnost. Po nastopu so bili gospodje menda zadovoljni, ker ni bilo tiste »politike«, ki je pred kratkim par zagorjanskih intelektov zavedla v greh ovaduštva. Ker bo marsikoga zanimalo, bom nekoliko pre-mišljeval: Upam si povedati, da se je ljubljanska policija s svojo protipolitično sabljjo vrezala. Ker v vsaki prosvetljalni misli tiči, hočeš, nočeš, tkzv. »politika«, to je, v vsaki pošteni misli je sulica v telo taki politiki, kakor nas hočejo žnjo visoki činitelji danes tako daleč zapeljati, da bi pozabili na svetovno vojno, ko hoče naša povojna nadkriliti pravo vojno v zadevi grozot in drugih nečednosti. Kako pa naj bi vendar besedo o življenju ločili od življenja in njegovih pritlikin, med katere spada tudi politika? Tako bo beseda vedno vsaj v posredni zvezi žnjo. Če bi pa gospodje le na svojem stališču vztrajali, potem jim hočem dati dober svet: Pri-

ljudstvu odpreti oči. S. Leskošek je prijavil vzklic. Vzklicni senat je potrdil sodbo prve inštanice s pripombo, da je sodišče v dobri veri, da je imel obtoženi s. Leskošek lep namen, a prekoračil je zakon, ker je imenoval alkohol zastrupljeno pijačo. Za božjo voljo, to se pravi: lepo govoriti smeš, da je alkohol škodljiv, tudi predavanje smeš prirediti — ali ljudstvu ne smeš pokazati pijavk, ki zgolj iz kapitalistične mentalitete zastrupljajo narod. Gospodje ne verjamejo, da je alkohol strup. Zato sme gostilničar napojiti narod, da ostane neumen in rodi zopet neumne. On ima koncesijo od oblasti, da »vzgaja« narod. Lekarnar ti ne sme prodati alkohola, ker je strup. To sme birt, ki je »Stimmvieh« državotvornega elementa.

Pijan narod — in posledica? Kapitalist, tisti dobri zaščitnik državnega premoženja, izžema tak narod, ki je tudi državno premoženje. Dobri državljani, dobra država. Pijani narodi pa se dajo vladati kakor čolniček na razburkanem morju.

Čitali ste, da smo zapili nad eno milijardo kron in to ne vsi državljani naše države, ampak samo majhen nje del, to je Slovenci. Za eno milijardo smo si kupili leta 1921. strupa! Pričela se je akcija, da se rešimo iz valov pogina in propasti. Govorjenja je bilo mnogo, vršile so se anketne in marsikateri gospod, ki je hotel pijance odvrniti, si je belil lase. Narod pa se ni zmenil za lepe besede, ampak popival dalje. Nalogo smo si postavili, mi vsi, ki čutilno zasruplejano rano na lastnem telesu. Sklenili smo odrezati gnili ud, da ostane telo zdravo!

V »Napreju« smo postavili že tozadevne predloge. Ukinejo naj se koncesionirane zastrupljevalnice. Pričeli smo z akcijo. Toda oblast je nastopila in začela braniti tisti stan ljudi, ki so vrgli tisoče in tisoče družin v bedo ter napolnili kaznilnice in norišnice. Oblasti, postavljene ste, da ščitite narod in ga branite pred zlom! Nastopite v tem smislu, podpirajte protialkoholno propagando in neščiti le birtov, ker sicer vas postavimo pred forum treznih ljudi in potomci vas bodo preklinjali! Namesto, da lovite ljudi, ki žrtvujejo svoje najboljše moči, da pridemo nekoč iz tega dušecnega ozračja, pozanimajte se raje za to, kako in od kje prihajajo številni pijanci, ki dan za dnem polnijo slovenske jarke. Ali je morda gostilničarjem le dovoljeno, da točijo čez mero navzlic vsem vašim zakonom?

Sodrug! Ali se nahaja „NAPREJ“ v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

hednjič naj sploh prepovedo vsak pošten javni nastop! Da bo to mogoče, naj prepovedo ljudem misliti. Da bo to mogoče, naj izrežejo ljudem možgane. Da bo to mogoče, naj lastne možgane s pridno vajo po Darwinovi teoriji vzgoje, da bodo slednjič le prišli na kako perverzno sredstvo, kako bi se dali ljudje za možgane okrajšati...

Karlo Kocjančič.

Opomba: V včerajšnjem nadaljevanju je nekaj napak. Popravljam najtežje: V drugem stolpcu (1. str.) spada 14. in 15. vrsta k opombi pod prvim stolpcem. — V 15. vrsti 2. stolpca (2. stran) gre stavek: resnico poresniči z besedo... — Citirani stih od 20. vrste v isti koloni se glasi: s stegnjenimi gobci bevskajoč v nebo. —

Politične vesti.

+ Z ozirom na draginjo so mesarji sestavili poseben odbor, ki ima nadzorovati, da njihovi tovariši, ki so poskočili včeraj za borili 5 Din., ne bodo jutri samo za dve kroui dražje prodajali.

+ Kaj bi bilo najbolje za »Jutro«? Da bi padli vsi drugi slovenski listi v težak nahod....

+ Klerikalni komunisti. Nikjer na svetu ni tako ostrih psovok, da bi bile preostre za »posvečene« ljudi okoli »Novega Časa«. Če stresa g. nadkomunist Štefanovič svoje neumnosti v komunističnem časopisu, ve ves razsodni svet, kaj to pomeni, in si misli, da komunisti vendarle niso tako zabiti, da bi se dali vekomaј viditi za nos od bivšega vojaškega atašeja. Če pa prodaja svoje peklenske hudobnosti »sveti« »Novi Čas«, ki mu verujejo njegove ovčice ne zaradi svoje neumnosti, temveč zato, ker verujejo božjim namestnikom, potem je za to tudi izraz peklenska hudobnost veliko premila! — Pa časi se izpreminjajo! Tudi najpotrebnejši ljudje že znajo računati in čutili, da je goljuf tudi tisti, ki goljufa s križem v roki! — Dokler se teh ljudi ne odkrižate, g. J. Kalan, ne bo nič s prerodom! Vi pa, g. Beltram, boste irčali iz akcijskega odbora proti draginji, če niste zmožni temeljito popraviti svoje demagogije ali nerodnosti, ki ste jo zakrivali na protidraginjskem shodu s svojo resolucijo. Vaša dolžnost je, da popravite podlost g. A. M. v »Novem Času« z 3. marca! Če ne, si bomo mislili, da z njo soglašate in ne bomo več sedeli z Vami skupaj!

+ Vladni sklepi o dijaških štipendijah. Ministrski svet je na predvčerajšnji seji sprejel načrt novega pravilnika o ureditvi štipendij našim dijakom v inozemstvu. Po tem pravilniku se na študije v inozemstvu prva leta po maturi ne bodo pošiljali nobeni diaki razen za one znanstvene panoge, za katere pri nas ni šol. Za Nemčijo bo znašala štipendija 600 dinarjev mesečno, za Poljsko in Avstrijo 450 dinarjev, za Belgijo in za Francijo 450 frankov, za Anglijo 350 šilingov, za Švico 350 švicarskih frankov, za Češko-slovaško 1000 češkoslovaških kron in za Italijo 450 lir. Določeno je, da se imajo vrniti v domovino vsi absolvirani dijaki, razen tega pa tudi vsi juristi, filozofi in oni, ki letos ne dokončajo študij. Vrniti se majo tudi vsi tehniki, ki ne končajo svojih študij do meseca julija 1923, in vsi dijaki, ki niso v 8., 9. ali 10. semestru.

+ »Samostojnežem« so pričeli klenkati tudi demokrati. V včerajšnjem »Slov. Narodu« priobčuje dr. Žerjav izjavo, v kateri izjavlja, da je prinesel zadnji »Kmetijski List« celo kopo laži in hudobnih zavijanj. »Kmetijski List« namreč pravi, da je vzela »samostojna« stranka 400.000 K od njega kot vladnega zastopnika in ne kot zastopnika demokratov. Dr. Žerjav pa povdarja, da ni hotel te debate, in da se je napram voditeljem SKS vedel vedno kavalirsko. Razpravljanja o »samostojni« stranki, ki se je dala podkupiti od demokratske stranke, kakor je to ugotovil dr. Novačan v »Naši vasi« se bodo vlekla torej v neskončnost. »Samostojneži« so namreč žilavi ljudje...

+ Lubezen belgrajske vlade in Stipka Radić. Ko je zahteval hrvaški poslanec od češkoslovaške vlade vizum za potovanje na Češko, češ. da se hoče tam odahnuti od političnega delovanja, je belgrajska vlada odbila njegovo prošnjo, ker hoče biti na vsak način bolj zvit kot je

Radić. Pri nas je še vedno v modi otročje drsanje, ki se mu ves svet posmehuje.

+ Mnenje Angležev o naši zunanji politiki. V »Političnih indiskrecijah« objavlja Anglež Seton-Watson (Scotus Viator) svoje misli o razmerah v Jugoslaviji, posebno pa še o naši zunanji politiki. Povdarja, da ne more najti pameten človek niti ob belem dnevu in z lučjo v roki sploh kak vodilni princip v vladi! Ministrski predsednik Pašić je predstavnik zahrbtnega intrigantstva in je zato značilna njegova pokorščina carističnemu režimu. Z imenovanjem Boškovića za zastopnika Srbije v reparacijski komisiji, ki ga Angleži prav dobro poznajo po njegovih škandalih v Londonu, se je nesmrtno blamiral. Ravno tako io je temeljito zavozil, ko je imenoval za poslanika v Parizu farnatičnega pristaša carističnega režima in njegovih nesrečnih »zadnjih mohikancev« v izgnanstvu, zglasnega Spalajkovića. Takjih primerov našteva Seton-Watson vse polno.

+ Nezaslišane šovinistične komedije na Reki. Na Reki je zavladała popolna anarhija. Fašisti se pijani sprehajajo po mestnih ulicah, streljajo s puškami, revolverji in strojnimi in uganjajo sploh pravcate orgije. Laški karabinjerji in policija se obnaša popolnoma pasivno, tako da domnevajo o dogovoru razgrajanja. Ko so predvčerajšnjim napadli fašisti vladno palačo, so vozili s seboj top, da bi zgleđala kanpnada bolj veličastna. Tri italijanske vojne ladie, med njimi ena torpedovka so začele obenem streljati na vladno palačo, ki so io zelo poškodovali. Baje so fašisti tekom dneva ujeli reškega predsednika Zanella, ki ga bodo sodili, kakor so sami izjavili. Komedijanstva na Reki še ni konec, kakor nam sporočajo poročila.

+ Dve obsodbi na smrt na vislicah. Budimpeštansko honvedsko sodišče je obsodilo Arturja Lombardinija in Johanna Uhlyorika, ki sta prišla iz Slovaške, na smrt na vislicah. Smrtne obsodbe ne samo zaradi »vohunstva«, temveč tudi zaradi prevratnega komunističnega mišljenja, so se pričele do poročilih nenavadno množiti. Politično ozračje na Madžarskem je naravnost preplavljeno s strupenimi bacili.

+ Genovsko konferenco bodo zopet odgodili. Iz Rima javljajo, da bodo genovsko konferenco zopet odgodili, ker je nemogoče pričeti z razpravami v velikem tednu. To je zares tehten vzrok!

+ Resolucije socialistične konference v Frankfurtu. V Frankfurtu se je vršila konferenca socialističnih strank Italije, Francije, Nemčije, Belgije in Anglije, ki je sklenila resolucijo, v kateri so najvažnejše točke one, ki se nanašajo na internacionalne dolgove in na kakšno novo vojno. Resolucija je sklenila, da mora delavstvo vsega sveta odgovoriti na kakšno novo vojno s splošno svetovno stavko. O Nemčiji je določila, da mora vpostaviti razrušene pokrajine v Franciji in Belgiji, vendar pa v razmerju z njenim gospodarskim položajem.

+ Bivšega cesarja Karla so odpravili z njegovo zahtevo po apanaži. Poslaniška konferenca v Parizu je bila vendar tako pametna, da je odbila zahtevo ekscesarja Karla in njegove žene Zite za apanažo, ki naj bi io plačevale nasledstvene države. Kakor se bo lahko vsak spominjal, se je naša vlada že izrekla, da je pripravljena plačevati Karlu milijone, da pa je proti apanaži odločno protestirala Čehoslovaška, ki je vplivala v tem smislu tudi na bahaško belgrajsko vlado.

Dnevne vesti.

Ljubljana.

»Automobilna prometna d. d.« v Ljubljani naznanja cenj. občinstvu, da je morala vsled odredbe državne vestne uprave ustaviti svoj promet na progi Celje-Vranksko in to vsled slabe konstrukcije začasnega mostu čez Savinjo.

Dramatični odsek invalidskega doma v Ljubljani vprizori v nedeljo dne 12. marca t. l. v Ljudskem domu v Ljubljani priljubljeno narodno igro »Revček Andrejček« v petih dejanjih s petjem. Začetek točno ob pol 8. zvečer. — Blagajna se odpre ob 7. zvečer. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikah ge. Severjeve, Šelenburgova ul. in ge. Bičeve na Ambroževem trgu in sicer od četrtka naprej. Predplačila se hvaležno sprejmejo. — K obilni udeležbi vabi Odbor.

Sestanek županov slovenskih avtonomnih mest. Predvčerajšnjem in včeraj so se sestali v Ljubljani župani slovenskih avtonomnih mest in sicer: župan ljubljanski s. dr. Perič, župan mariborski s. Grčar, župan celjski g. dr. Hrašovec in župan ptujski s. Lozinšek. Namen sestanka so posvetovanja o raznih skupnih komunalnih zadevah, osobito glede aprovizacije in stanovanjskega vprašanja.

Volitev v glavni odbor za obdelovanje Barja, se vrši za mestno okrožje ljubljansko (kat. občina Trnovo, Karlovo, Krakovo, Gradišče) ter za kat. občino Štepanja vas, dne 13. marca 1922 od 9—11 h v Mestnem domu v Ljubljani. Volilno pravico imajo vsi oni volilci, ki so vpisani v tozadavnem volilnem imeniku. Voliti je dva odbornika in enega namestnika.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja vse člane brezstanovalce, da se čim preje oglasijo v društveni pisarni. Prihodnja j a v n a odborova seja se bo vršila v sredo, dne 8. marca t. l. ob 20. uri v mali dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12. pritlično desno.

Celje.

Iz Westenove tovarne. Gospod Westen je na dan druge volitve, ki se je vršila pod samim njegovim nadzorstvom, menda mislil, da bovm od strahu roke dvignili pred njim. Pa se je zmotil. Pač je par ljudi glasovalo za deveturnik, a še tistih par ni bilo upravičenih. Imenujmo jih po imenu: Storil je to sin g. Wolgemuta, ki bi moral kot kos obratovodje svojega sina poučiti, da nima svojih prstov vtiškati v te stvari. Druga je hči g. Polajnarja, ki dela menda za kazen, ker je svojemu očetu naredila veliko pufo, pa je morda zato glasovala, da dobi nekaj vinjarjev več, s katerimi meni svoje grehe poravnati. Za delo ni itak nič ni, ker je še isti dan odšla že ob tri četrt na štiri domov namesto ob štirih. G. Bračič, nekdanji zaupnik, je kot tretji glasoval za deveturni delovnik. Že drugi dan je prišel zaupnike prositi, naj bi nabirali prostovoljne darove za njegovo bolno ženo. Temu gospodu bi raje nasvetovali, naj se obrne kar na gospoda Westena, ker proletarci nimamo toliko, da bi mogli podpirati svoje največje sovražnike, ko še svojim bratom, n. dr. v Rusiji, ne moremo dosti. Največji naš sovražnik pa je gotovo tudi tak delavec, ki je nesolidarno glasoval proti koristim svojih sotrpinov. Takih zaupnikov, kakor je bil on, ki podpirajo podjetnika ne pa delavcev pa tudi nočemo več! Na svidenje! — Delavec.

Ptuj.

Pletarna v Strnišču. V nedeljo, dne 25. februarja t. l. je izročil vladni svetnik dr. Dermastja v imenu pokrajinske uprave v Ljubljani, Pletarsko šolo v Strnišču, novo ustanovljeni pletarski zadrugi. Ta zadruga, ki nosi naslov »Pletarna v Strnišču, Slovenija r. z. z o. z.«, ima v prvi vrsti namen pospeševati pletarstvo, kot domačo industrijo ter vpeljavati vrborejo, kot novo panogo kmetijstva. Ravnateljstvo te zadruge je prevzel bivši vodja pletarske šole v Strnišču, Mirko O g o r e l e c.

Vestnik Svobode.

Centralna knjižnica »Svobode« v Ljubljani, v Židovski ulici 1, I. nadstropje, je odprta vsako sredo od 18. do 20. zvečer, vsako soboto pa od pol 17. do pol 20. zvečer in vsako nedeljo od pol 11. do 12. Nemške knjige pa še niso urejene, izposojale se bodo samo slovenske.

Kulturni vestnik.

Umetniški večer v Trbovljah bo danes 5. t. m. ob 6. zvečer. Nastopili bodo znameniti zastopniki mlade umetnosti, pesnik Tone S e l i š k a r, pisateljica Štefanija R a v n i k a r in pesnik Anton P o d b e v š e k. Umetniški večeri se bodo vršili še na Jesenicah, v Trziču, v Celju, v Črni in najbrž tudi v Mariboru.

Prva podučna matineja (Romanowski-Kogoj), ki se bo vršila danes v nedeljo ob 11. zjutraj v dvorani Filharmonske družbe v Ljubljani, obsega šopek slovenskih samospevov, ki jih javnost gotovo še ni slišala. — Vstopnice za matinejo se dobe v Glasbeni Matici. — Obenem opozarjamo na koncert, ki ga priredi ga. Pavla Lovšetova jutri v ponedeljek ob 8. zvečer v isti dvorani, za katerega se tudi že dobe vstopnice v predprodaji.

Po svetu.

— Originalni davki na Bolgarskem. Občinski svet v Ruščuku je uvedel novo serijo davkov, ki po svoji originalnosti nedvomno nimajo primere na vsem svetu. Naj navedemo samo nekoliko primerov teh kuriozitet: Pristojbina za svatbo z godbo 500 levov; pravica sprehajanja z luksuriozno balivo 100 levov; z luksurioznim dežnikom 50 levov. Vsaka dama, ki nosi dekoltirano obleko, se mora izkazati s posebnim dovoljenjem, i stane 500 levov. Kratka suknja, ki pokriva manj kakor predpisani minimum 30 centimetrov nad petami, 500 levov. Kontrolni organi pobirajo vsak trenotek davke ter izdajajo potrdila. Za luksuzne čevlje je določen davek 500 levov, za otroške igrače 200, za luksuzne pse 500 levov davka na leto.

— Verski fanatizem. Vsaka pretiranost je slaba, v verskih stvarih pa še prav posebno. To so dokazale krvave verske vojne, ki so bile dostikrat tako divje in tako strašne, da nas bogobvaruj pred enakimi. Včasih pa privede verski fanatizem do tako smešnih prizorov, kakršnega opisuje angleški list »The Scotsman«. V mestu Belfastu so si katoliki in protestanti tako v laseh, da so pred kratkim ustavljali po ulici ljudi ter jih izpraševali, ali so katoliki ali protestanti. Gorje nesrečnežu, če je naletel na napačno skupino. Ko so izpraševali tako ljudi, jim je prišel nasproti neki žid. »Kaj ste? Katolik ali protestant?« so kričali nanj. »Gospoda, oprostite, nisem ne eno ne drugo. Jaz sem žid.« »Vseeno! Kaj ste? Ali ste katoliški ali protestantski žid?« je bilo nadaljno vprašanje. Nič

ni pomagalo židu, da je poudarjal svoje židovsko. Verski prenapeteži so zahtevali od njega na vsak način, da jim pove nemogočnost, ali je katoliški ali protestantski žid. Kako je prepir končal, žal, list ni povedal.

— Komfort v angleških cerkvah. Ker v zadnjem času v angleških cerkvah prisostvuje »sv. mašam« vedno manj vernikov, so duhovniki prišli na idejo, da urede cerkve z vsem mogočim modernim komfortom, da ne bi verniki v njih prav ničesar pogrešali. Zato bodo nadomestili dosedanje klopi v cerkvah z udobnimi naslonjači, kakor v gledališčih. Namesto dosedanje prižnice bo postavljen za pridigarja govorniški oder, da ga bodo mogli poslušalci za časa njegovega govora tudi opazovati kakor kakega igralca. Vrh tega bo v vsaki novo urejeni cerkvi tudi garderoba za obleko, kakor v gledališčih in klubih. Namesto orgel, ki so bile dosedaj glavni instrument cerkvene glsbe, pa bodo po cerkvah nastopali zelo fini orkestri.

Gospodarstvo.

Novi Sad 28. febr. pk = 4.75 Din. 1. marca pk = 4.88 Din.

Borza ne deluje, ker štrajkajo bankirji. Vlada baje že premišljuje, kako bi ustregla njihovim zahtevam, kajti bankirjem gre za življenjski minimum, treba jim je pomagati v tej druginji. Mi si bomo pa tudi pomagali. Kaj nas brigajo papirnati kurzi, blagovna borza deluje naprej, čeprav odločujejo tam isti bankirji. Pšenica je dražja dan na dan. Zadnjega je bila po 4.75 Din., 1. marca pa že po 4.88 Din.

Sedanji namen kapitalistov in vlade je. potlačiti in uničiti delavske unije in pognati delavce nazaj v tiste razmere, ko so kapitalisti lahko rekli delavcem: Vzemite, kar vam damo, ali pa poginite od gladi! T o s o t i s t e r a z m e r e, v k a t e r i h j e delavec odvisen od delodajalčeve dobrosrčnosti in previdnosti.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. V ponedeljek se je vršilo pri nas mezдно gibanje v tovarni za gumbe in kovinske izdelke. Za organizacijo »Osrednjega društva« lesnih delavcev je dospel s. Leskošek iz Celja, kateri je vodil pogajanja, ki so povoljno iztekla. Obravnava je trajala ves dan, ker je bilo treba mnogo točk rešiti. Pri pogajanju je sodeloval s. Dorn in tovarniški zaupnik. Podjetje je odslovitev zaupnika preklicalo kakor tudi nekaterih drugih delavcev. Le enega ni maralo ravnateljstvo zopet v službo sprejeti, ker se je pustil zapeljati od delavskega sovražnika »alkohola«, postal je torej »žrtev«, ker se ni ravnal tako, kakor organizacija velevala, namreč: bodi trezen, potem bodeš močan. Težko je bilo stališče delavskih zastopnikov žrtvovati človeka, delavca in vrh tega družinskega očeta, ki postane radi strupene pijače član brezposelne armade, a vendar niso mogli iti preko principa socialistične samozaveesti, da morajo imeti pred očmi le to, da zagovarjajo treznost. Ostalim delavcem naj bo to za zgled! Povišanje se je doseglo od plač, ki so bile dne 11. februarja t. l. eno krono na uro vsakemu delavcu in delavki ter na isto plačo še 15 odstotkov poviška. Zaupniki tovarne kakor tudi organizacija se priznajo v polnem obsegu. Ostale točke so internega pomena za ondotno delavstvo. Na sestanku je poročal s. Leskošek obširno o pomenu organizacije tid. Žigosal je današnji kapitalistični sistem in

špekulacijo valut. Omenil je nam, da ne horisti mnogo, če dobimo par odstotkov povišanja, če moramo zopet na drugi strani dati trgovcem vse ali pa še več nazaj. Bilo bi bolje, če bi se proletarijat zavedal svojega razreda, in da se on mora sam osvoboditi, kajti gospodje so imeli priliko proletarijat rešiti že zdavno, zlasti zloglasni klerikalci, ki že obstojajo skoro 2000 let in niso napravili ničesar ljudstvu v prid. Oni so bili tisti, ki so revolucionarne ljudi zažigali in trpinčili ter podpirali tlačanstvo in danes — hočejo biti sami revolucionarni, seveda samo navidezno, da bi pridobili zopet politično moč nazaj. Kapitalisti so naši nasprotniki, a še hujši nasprotniki so delavci sami, tisti, kateri se ne zavedajo svojih stanovskih koristi. Najdejo se ljudje, ki so tudi »delavci« a člani strokovne organizacije niso, ker pravijo, da je bolje, samo uživati in nič žrtvovati; so delavci, ki uživajo 8 urni delavnik, a se niso borili zanj. Po izčrpanem referatu s. Leskošek pojasni obratno-zaupniški sistem, kakršnega si socialisti predstavljamo. Nato je še govoril o delavskem tisku. Delavstvo je sprejelo pogodbo ter sklenilo urediti knjižico za strokovno organizacijo. Za delegata na občni zbor lesnih delavcev je izvoljen s. Dorn Josip. Kakor je videti, se pričinja tudi v Slov. Bistrici svitati. Proletariat se začneja zavedati in proletarijat bo prevzel kulturno delo. Inteligenti pa, namesto da bi pokazali, da so res inteligenti, sedijo po smrdljivih krčmah in kvartajo. Zanimivo je, da po triletnem obstoju narodne države naši gospodje državotvorci v Slov. Bistrici in Konjicah še niso uvedli slovenskega jezika, dasiravno imajo svojega župana v obeh krajih. Slovenskega časopisja v teh krajih ne najdeš, dasiravno ni tam mednarodnih socialistov, v katere so se gospodje vedno spotikali, da niso dovolj narodni. V gostilnah kakor v trgovinah slišiš še vedno nekdanji »Kuchldeutsch«. Bog nas varuj takih narodnjakov in patriotov, ki drugega ne razumejo, nego mastiti se od ljudske nemnosti!

Beda cestarijev v Meziški dolini. V Meziški dolini je 7 cestarijev, ki delajo na cestah, katere imenuje še sama gradbena direkcija v Ljubljani »deželne« ceste. Kakor je nam znano, nimamo več dežel: Kranjske, Koroške itd. Cestariji, ki jih je na teh cestah nastavila »ljudomila« gradbena sekcija, so plačani po sledeči »sijajni in izobilni« meri: draginjska doklada dnevno 28 K, za ženo mesečno 100 K in temeljna plača za delavca mesečno 65 K, tako da dobi takšen trpin končno mesečno vsoto 1033 K. Radovedni smo, ima li grad-

beni direktor v Ljubljani tudi tako sijajno plačo! 1. februarja se je ta gospod spomnil in predlagal ministristvu za zgradbe v Belgradu, da naj se družinska doklada omenjenim delavcem zviša dnevno na 8 kron, ozirama da naj se to vzame v državni proračun. Do časa, ko bodo torej cestariji prejeli povišico dnevni 5 K, bodo že vsi zapustili cestarsko službo. Gospodin direktor pa naj se pusti upokojiti in si naj kot izreden dodatek vzame omenjene službice za preživljanje.

UTRINKI.

Socializem ne pride preko noči, ampak potem razvojnih izboljšavanj. Eksperimenti v Rusiji to potrjujejo. Smešni ljudje lahko sanjajo svoje utopične sanje in se zapirajo pred realnim življenjem, toda svet se ne ozira naje.

Človek, ustvarjen po božji podobi, napoveduje vojne. Človek mori človeka; človek v duhovniških oblekah blagoslovila orožje, namenjeno moritvam na debelo: krščanski ljudje blokirajo državo drugega krščanskega naroda; kristjan dela zveze s pagani za vojno proti krščanski deželi. Kristjan, ki vsaki dan moli »ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«, razume to ljubezen tako, da izkorišča druge kristjane; da si opere svojo dušo, prispeva za cerkev in dobrotelne ustanove. Vsaki dan moli »kakor tudi mi odpuščamo«, v resničnem življenju pa ne odpušča ničesar. Kje se izvajajo nauki krščanstva? In v kol'ko se »civiliziran« mohamedanec, ali buddist ali pripadnik kake druge nekrščanske religije razlikuje od kristjana? Japonci, Kitajci, Indijci, Turki itd. niso kristjani. V čem se razlikujejo od katoličanov in drugih kristjanov?

Za ogromno večino ljudstva je prilika za delo najvažnejše vprašanje. Zakaj delo je zanje edini vir dohodkov, ki jih potrebujejo za vzdrževanje življenja. Če kapitalizem ne more odpraviti brezposelnosti, je sovražnik družbe, torej protisocialen, desorganizatoričen, anarhističen element.

POSILANO.

Prijatelji so me opozorili na »Učiteljskega Tovariša«, ki me je napadel pred kratkim na nestvaren način zaradi zagorjanske zadeve. Povdarjam tedaj, da mi je sam učitelj Peterlin izjavil, da me je ovadil nadučitelj Kozjak in učiteljica Traun, ki je še prav posebno tiščala v njega, da

bi jo mi predstavil. Seveda mi učitelj Peterlin ni povedal, da je ovadbo tudi sam podpisal. Tudi se prav dobro spominjam njegove izjave, da so pričeli orožniki pozivovati šole na ovadbo nadučitelja Kozjaka. Zato ne razumem, zakaj se prizadeji učitelji braniti na tak zavijaški način kakor so to storili v »Slovenskem Narodu« in »Učiteljskem Tovarišu«, ker bi vsak pameten človek pričakoval, da bodo imeli po vseh dogodkih tudi korajžjo priznati, da so bili resnični ovaditelji.

Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dozpela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 K.

„ELSA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solčne poge, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prarano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 K; Brkomaz 5 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v volikih originalnih škatljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vrečkah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K; najfinejši parfum po 40 in 50 K; Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 252 Hrvaško.

Sprejme se več dobro izurjenih čevljarskih pomočnikov

za boljša dela (galanterijsko).

Gospodarska zadruga čevljarjev, Spodnja Šiška, Vodnikova ulica 9.

Priporočamo trdko

JOSIP PETELINC

— Ljubljana —

S. Petra nasip št. 7.

Najboljši šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje.

Srajce, kravate, žlice, vilice nože i. t. d.

Galanterijsko blago na drobno in dohelo.

Parne mlatilne garniture

na lokomobile s parnim obratom in mlatilnice s kroglastim tečajem, dobavne v kratkem roku do bodoče mlatitve.

Glavno zastopstvo tvornice strojev ogerskih državnih železnic

„Record“ d. d. za trgovino in industrijo Osijek, Terzna ulica št. 2.

Brzjav: RECORD.

Telefon: 86.

Razpis.

Pri deželni elektrarni na Završnici je od-
dati mesto RAVNATELJA kot tehničnega in
komercialnega voditelja podjetja z uradnim
sedežem v Mostah pri Žirovnici.

Za to službeno mesto se zahteva zlasti dovršena tehnična
visoka šola in večletna praksa v elektrotehnični stroki.

Namestitev se izvrši s pogodbo in se službeni prejemki
določijo po dogovoru. Eventualno se prizna tudi tantijema od
čistega dobička podjetja.

Reflektantje na to službo naj pošljejo svoje s potrebnimi
spričevali opremljene ponudbe z navedbo zahtevane plače

do 31. marca 1922

pokrajinski upravi za Slovenijo, odsek za likvidacijo kranjske
deželne imovine (deželni dvorec).

**Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve,
odsek za likvidacijo kranjske deželne imovine.**

V Ljubljani, dne 1. marca 1922.

Pokrajinski namestnik: Hribar s. r.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar

Ljubljana *Nišorjeva ul. 4*
priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

Leča, nova, debelozrnata,
zelo mehka za kuho
se dobi pri
SEVER & KOMP.,
Ljubljana, *Wolfova ulica št. 12.*

Zahtevajte naš cenik vrtnih in
poljskih semen.

Proda se posestvo

v obsegu 16.441 m², obstoječe
iz 2 njiv, 2 travnikov, 2 gozdov,
velikega sadnega vrta, stare hiše,
hleva in vrta po zelo nizki ceni.
Vpraša se pri Jožefu Cimperšek,
trgovec v Sevnici ob Savi.

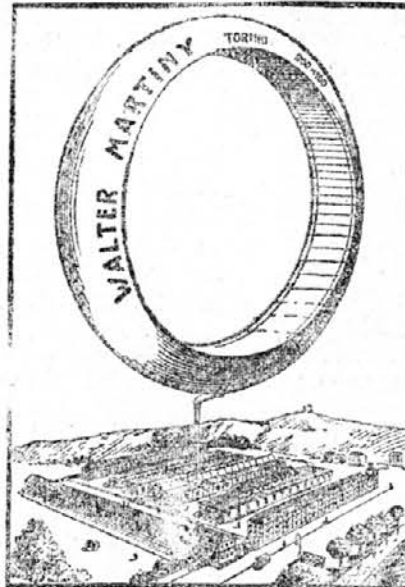
Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do
najfinejših dobite vedno v
tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobu, pošta Demžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri tvrdki Kovačević i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsorci vedno na
razpolago.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev za to-
vorne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
čev v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

Zdravnik.

Bratovska skladišča Trboveljske premogokopne
družbe v Trbovljah sprejme pod zelo ugodnimi po-
goji v službo zdravnika.

Samostojnost in večletna praksa je pogoj. Služba se na-
stopi takoj, ali najkasneje v treh mesecih. Osebna predstava pri
rudniškem ravnateljstvu v Trbovljah, kamor se naj pošiljajo
tudi pismene ponudbe.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

**Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
vporabo, kovaški premog in črni premog.**

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Oblačilnica za Slovenijo,

r. z. z o. z. v Ljubljani
priporoča ogled svoje

zaloge manufakture

Izključno češki izdelki!

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela
je tudi izbrana zaloga damskega blaga od brnske tvrdke
STIASSNY & SCHLESINGER.

Glavno skladišče v „Kresiji“, I. nadstr. Poseben vhod iz
Lingarjeve ulice 1. Detajlna prodajalna v Stritarjevi ulici 5.
Podružnica v Somboru.